

**Stanowisko
Zgromadzenia Ogólnego
Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 6 grudnia 2019 r .**

w sprawie: **zmiany systemu finansowania zadań związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem porzuconych odpadów niebezpiecznych**

Zgromadzenie Ogólne Śląskiego Związku Gmin i Powiatów apeluje do Rządu i Parlamentu RP o pilną zmianę przepisów regulujących finansowanie ze środków narodowego i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej usuwania porzuconych odpadów niebezpiecznych, w sposób umożliwiający udzielanie dotacji w wysokości 100% kosztów tych przedsięwzięć w przypadku uznania, że odpady te zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi lub środowisku.

Problem porzuconych odpadów dotyka wszystkich regionów naszego kraju. Stwierdzane są kolejne przypadki porzucania lub nielegalnego magazynowania odpadów, w tym również odpadów niebezpiecznych. Na rozwój tego procederu wpływ miały niewątpliwie również nierozważne decyzje właściwych organów centralnych, dotyczące wyrażania zgody na przywóz do Polski odpadów i równoczesny brak właściwych działań krajowych służb kontrolnych w zakresie nadzoru nad transgranicznym przemieszczaniem odpadów.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2019 r. poz. 1579) dokonano zmian ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. *o odpadach* (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 701 z późn. zmian.) w zakresie odpowiedzialności za usuwanie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Zgodnie z art. 26a ust. 1 *ustawy o odpadach*, w przypadku zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska, to wójt, burmistrz lub prezydent miasta winien niezwłocznie podjąć działania polegające na usunięciu i unieszkodliwieniu odpadów. Opinię w sprawie spełnienia przesłanek konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów wydaje: wojewódzki inspektor ochrony środowiska, organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej, regionalny dyrektor ochrony środowiska oraz komendant powiatowy Państwowej Straży Pożarnej. Przepis ten został wprowadzony ze względu na nieskuteczność wcześniejszych rozwiązań skutkujących długotrwałym zaleganiem odpadów niebezpiecznych porzuconych na terenie gmin. **Koszt usunięcia nielegalnie zdeponowanych odpadów może sięgać kilkudziesięciu milionów złotych.** Rząd kolejny raz nakłada na samorządy kosztowne obowiązki, bez zapewnienia środków finansowych na ich realizację. Nie można bowiem uznać funkcjonującego od września bieżącego roku w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej priorytetowego programu „Usuwanie porzuconych odpadów” za właściwe rozwiązanie w zakresie finansowania tego zadania. Program przewiduje dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki. Poziom dotacji uzależniony jest od *wskaźnika dochodów podatkowych gminy* i wynosi od 10% do 80%. Dotacyjne dofinansowanie na tak niewielkim poziomie lub pożyczka, która w skrajnych przypadkach powstrzyma rozwój gminy na wiele lat, budzą głębokie obawy co do finansowych możliwości usunięcia przez samorząd zidentyfikowanego zagrożenia.

Jedynie 100% dotacje dla samorządów na unieszkodliwienie porzuconych odpadów niebezpiecznych, stwarzających w opinii organów państwowych niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia i środowiska, pozwolą na szybkie i skuteczne usunięcie zagrożeń. Ze względu na zły stan finansów gmin niezbędne jest również wprowadzenie, w przypadkach tak dużego zagrożenia, mechanizmu zaliczkowego, który umożliwi usuwanie odpadów bez angażowania środków własnych, których nie przewidziano w budżetach gminnych. Należy pamiętać, że narodowy i wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej dysponują środkami pozyskiwanymi od samorządów i przedsiębiorców, które przeznaczone są wyłącznie na ochronę środowiska i powinny zapewniać realizację przede wszystkim przedsięwzięć usuwających zagrożenia uznane za najbardziej niebezpieczne dla środowiska.

Dla wielu mieszkańców miast i gmin województwa śląskiego bulwersująca jest konieczność rezygnacji przez samorządy gminne z wcześniej zaplanowanych inwestycji ze względu na konieczność zabezpieczenia i przesunięcia środków finansowych na usunięcie odpadów. Trudne jest zaakceptowanie zasady odpowiedzialności zbiorowej, tym bardziej, że gminy i ich mieszkańcy nie są winni zaistniałej sytuacji.

Grażyna Dziedzic
Przewodnicząca
Zgromadzenia Ogólnego